

**UCHWAŁA NR IV/9/24
RADY MIEJSKIEJ W DUKLI**

z dnia 20 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dukła na lata 2024 – 2030”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 609 ze zmianami) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424), Rada Miejska w Dukli uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dukła na lata 2024 – 2030”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Dukli.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XLII/286/21 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 14 września 2021 r. w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025”.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Paweł Kuffner

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie
Dukla na lata 2024 – 2030**

Spis treści

Rozdział I. Uwarunkowania prawne	3
1.1. Podstawa prawna	3
Rozdział II. Charakterystyka zjawiska przemocy i jej kryteria.....	10
2.1. Formy przemocy.....	10
2.2. Kryteria przemocy	11
Rozdział III. Analiza skali przemocy domowej w świetle źródeł zastanych w Gminie Dukla oraz prowadzonych działań pomocowych w latach 2021-2023	12
3.1. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.....	12
3.2. Działania profilaktyczne w placówkach oświatowych.....	21
Rozdział IV. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Dukla – wyniki badań	34
4.1. Dorośli mieszkańcy – wyniki badań z 2024 roku	34
4.2. Dzieci i młodzież – wyniki badań z 2024 roku	36
Rozdział V. Analiza SWOT	39
Rozdział VI. Adresaci Programu.....	40
Rozdział VII. Realizatorzy Programu	40
Rozdział VIII. Cele i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dukla na lata 2024 – 2030	41
Rozdział IX. Zakładane rezultaty	45
Rozdział X. Finansowanie, realizowanie i monitorowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dukla na lata 2024 – 2030	466

Rozdział I.

Uwarunkowania prawne

1.1. Podstawa prawna

Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dukla na lata 2024 – 2030 został opracowany zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej¹ – z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424).

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2-4 podanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- ❖ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- ❖ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- ❖ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ponadto w niniejszym dokumencie uwzględniono podstawowe akty prawne, które współtworzą polski system przeciwdziałania przemocy domowej, czyli w szczególności:

- ❖ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. 2009 r., nr 114 poz. 946),
- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. 2024r., poz. 424),
- ❖ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2023 r., poz. 901 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2024 r., poz. 177 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 r., poz. 2151 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2024 r., poz. 609),

¹ T.j. Dz. U. z 2024r., poz. 424

- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2023 r., poz. 1939 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. 2023 r., poz. 571),
- ❖ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. 2024 r., poz. 145),
- ❖ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2023 r., poz. 2809 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz.U. 2024 r., poz. 17 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2024 r., poz. 37 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2023 r., poz. 1550 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. 2024 r., poz. 560),
- ❖ Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 r., poz. 1232).

Od dnia 22 czerwca 2023 r. w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej definicja legalna przemocy domowej, przez którą rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1).

Natomiast w myśl nowej definicji osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni
 - wobec których jest stosowana przemoc domowa

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób doznających przemocy domowej.

Zmiany wpłynęły m.in. na jednostki organizacyjne pomocy społecznej, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policję, oświatę, ochronę zdrowia oraz organizacje pozarządowe i kuratorów sądowych.

Ponadto nowelizacja wprowadziła zmiany w organizacji i funkcjonowaniu Zespołów Interdyscyplinarnych, a w miejsce grup roboczych są powoływane grupy diagnostyczno-pomocowe.

Zmiany dotyczą również procedury „Niebieskie Karty”, m.in. wprowadzono zasadę realizację procedury według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. Obowiązkiem GDP (grupy diagnostyczno-pomocowej) będzie zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność. Wprowadzono zasadę, że jeżeli realizacja procedury „Niebieskie Karty”

napotyka trudności, każdemu członkowi grupy diagnostyczno-pomocowej przysługuje prawo wystąpienia do wojewody z wnioskiem o wskazanie innej gminy właściwej.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” nastąpi w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Dodatkowo wprowadzono obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw poszerzył od połowy sierpnia 2023 r. katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, który odtąd obejmuje również:

- ❖ **zakaz zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą** – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy;
- ❖ **zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy** – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy, a także gdy osoba stosująca przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność;
- ❖ **zakaz wstępu na teren** szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie – jeżeli osoba dotknięta doznająca przemocy domowej uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

Nowelizacja stanowi zatem uzupełnienie rozwiązań z 2020 r. pod postacią tzw. „Ustawy Antyprzemocowej”, która wprowadziła do porządku prawnego uprawnienie do wydawania wobec osoby stosującej przemoc domową nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do tego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Wszystkie powyższe zakazy wobec osoby stosującej przemoc domową będą mogły być wydane przez:

- ❖ Policję lub Żandarmerię Wojskową,
- ❖ sąd – postanowieniem o udzielenie zabezpieczenia,
- ❖ sąd – postanowieniem o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania lub zakazie zbliżania się do niego, o zakazie zbliżenia się do osoby dotkniętej przemocą, kontaktowania się z nią, lub wstępu do miejsc, w których ta osoba przebywa.

Zakazy, do których wydania uprawniona jest Policja lub Żandarmeria Wojskowa tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia, którym zostały one przedłużone. Przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zakazy zostały wydane.

Zakazy tracą także moc, w przypadku gdy po ich wydaniu wobec osoby stosującej przemoc domową zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

Policjant może wydać nakaz opuszczenia mieszkania, a także każdy z pozostałych zakazów (które mogą być zastosowane łącznie):

- ❖ podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub
- ❖ w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy domowej, w szczególności zgłoszenia przez:
 - osobę dotkniętą przemocą domową lub
 - kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

Żandarmerii Wojskowej przyznano uprawnienia analogiczne do przysługujących Policji w odniesieniu do osób stosujących przemoc domową, które są żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową. Jeśli natomiast wobec takich osób ze swoich uprawnień skorzysta Policja, jest zobowiązana niezwłocznie zawiadomić właściwą jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej.

Osoba doznająca przemocy domowej może wystąpić do sądu z wnioskiem o:

- ❖ zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub
- ❖ wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub
- ❖ zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową, lub
- ❖ zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej, lub

- ❖ zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie.

Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nieprocesowym i orzeka po przeprowadzeniu rozprawy.

Kodeks postępowania cywilnego nakłada na sąd obowiązek szybkiego rozpoznania sprawy. Sąd orzeka w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku. W przypadku wniesienia apelacji, sąd drugiej instancji orzeka w terminie jednego miesiąca od przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.

Sąd uwzględniając wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wskazuje w postanowieniu obszar, który osoba stosująca przemoc domową ma opuścić i na którym nie może przebywać, lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc domową jest obowiązana zachować.

Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową, wskazuje w postanowieniu wyrażoną w metrach odległość, na którą osoba stosująca przemoc domową nie może zbliżyć się do osoby dotkniętej tą przemocą.

Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu kontaktowania się z pełnoletnią osobą dotkniętą przemocą domową, na wniosek wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, gdy przemawiają za tym szczególne okoliczności, może w postanowieniu określić dopuszczalne sposoby kontaktowania się oraz ich zakres, mając na uwadze bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą domową.

Postanowienia sądu, o których mowa powyżej, oraz postanowienie uwzględniające wniosek o wydanie zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie, są skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Postanowienia te mogą być uchylane lub zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne.

Niestosowanie się do zakazów przez osobę stosującą przemoc domową stanowi wykroczenie. Sprawca podlega karze:

- ❖ aresztu (wymierzana w dniach może trwać od 5 do 30 dni),
- ❖ ograniczenia wolności (trwa 1 miesiąc; w czasie jej odbywania ukarany: nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu; jest obowiązany do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne; ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary), albo
- ❖ grzywny do 5000 złotych.

Jedną ze zmian prawnych znaczących z punktu widzenia celów niniejszego Programu jest ta, wprowadzona przez Ustawę z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606), która weszła w życie – w zasadniczej części - 15 lutego 2024 r.

W myśl tej nowelizacji w art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej dodano punkt 4a i 4b oraz ust. 8, co oznacza zmiany w procedurze zapewnianiu dziecku ochrony przed przemocą domową przez pracownika socjalnego. Przed podjęciem decyzji o interwencji na podstawie art., 12a pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką dokona oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka w kwestionariuszu szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka.

W przypadku zapewnienia dziecku ochrony dziecku udziela się wsparcia psychologa. Wzór przedmiotowego kwestionariusza wprowadzi w drodze rozporządzenia minister wł. ds. zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem ds. zdrowia i ministrem wł. do spraw wewnętrznych.

Kolejnym ważnym krokiem w przeciwdziałaniu przemocy domowej jest Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030. Rząd chce zwiększyć skuteczność pomocy i wsparcia osobom zagrożonym oraz doznającym przemocy domowej. Do najważniejszych rozwiązań Programu należą m.in.: podniesienie świadomości społecznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej; rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej; podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej; zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla osób, które doświadczają przemocy domowej; zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących

przemoc domową oraz podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób, które zajmują się świadczeniem usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej².

Zaproponowane działania w niniejszym Programie są zgodne z działaniami zawartymi w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030.

Rozdział II.

Charakterystyka zjawiska przemocy i jej kryteria

2.1. Formy przemocy

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – to forma agresji łącząca się naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie „Ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia;
2. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne;
3. **Przemoc seksualna** – to różne zachowania, w tym: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do prostytucji, krytykowanie zachowań seksualnych;
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie, to także zaciąganie kredytów czy zmuszanie do ich zaciągania wbrew woli partnera;
5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci.
6. **Cyberprzemoc** - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie.

Osoby dotknięte przemocą domową często doświadczają kilku form jednocześnie. Przemoc domowa ma tragiczne konsekwencje. Może prowadzić nie tylko do uszkodzeń ciała,

² <https://www.prawo.pl/prawo/program-przeciwdzialania-przemocy-domowej-na-lata-20242030,523747.html>

ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie w jaki osoba doznająca przemocy postrzega samą siebie, „sprawcę” oraz innych ludzi.

2.2. Kryteria przemocy

1. **Intencjonalność** – działania sprawcy przemocy nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego oznaczania celowego krzywdzenia bliskich i zadawania im bólu. Osoba stosująca przemoc dąży do uzyskania pełnej kontroli i władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonana, że wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym posiada wyłączne prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować.
2. **Dysproporcja siły** – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, osoba doznająca przemocy staje się coraz bardziej bezradna, a osoba stosująca przemoc – coraz bardziej silna i bezkarna.
3. **Naruszenie godności i praw** – „sprawca” przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.)
4. **Powodowanie cierpienia i szkód** – osoby doznające przemocy doświadczają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie³.

³ <https://kcpu.gov.pl/przemoc/charakterystyka-zjawiska-przemocy-w-rodzinie/>

Rozdział III.

Analiza skali przemocy domowej w świetle źródeł zastanych w Gminie Dukla oraz prowadzonych działań pomocowych w latach 2021-2023

3.1. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

Diagnoza problemu przemocy w Gminie Dukla została oparta na danych pozyskanych z instytucji działających w gminie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Pandemia COVID-19 wpłynęła znacząco na funkcjonowanie rodzin, wywołując zarówno pozytywne, jak i negatywne zmiany. Narastający stres związany z niepewnością ekonomiczną, zdrowotną i społeczną, a także z koniecznością dostosowania się do nowych warunków życia, może prowadzić do wzrostu napięć w rodzinie. Wiele rodzin doświadczało trudności w utrzymaniu równowagi między życiem zawodowym a obowiązkami rodzinnymi, co mogło prowadzić do konfliktów i wzrostu napięcia.

Wzrost agresji i przemocy domowej w czasie pandemii stanowi niezwykle istotny problem społeczny, który wymagał natychmiastowej uwagi i interwencji. Lockdowny i izolacja społeczna, będące konsekwencją pandemii COVID-19, przyczyniły się do wzrostu napięć i konfliktów rodzinnych, co często prowadziło do eskalacji agresji i przemocy. Brak możliwości wyjścia z domu, utraty pracy, obawy o zdrowie oraz zmieniające się role w rodzinie mogły prowadzić do wzrostu stresu i frustracji, co z kolei zwiększało ryzyko wystąpienia przemocy domowej.

W Polsce w okresie pandemii zwiększyła się liczba nieformalnych sygnałów od osób doznających przemocy domowej o stosowanej wobec nich przemocy domowej:

- ❖ *Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, prowadząca całodobowy telefon zaufania dla młodych ludzi, w marcu 2020 r. zarejestrowała największą od 11 lat liczbę interwencji – było ich dwa razy więcej niż w poprzednich miesiącach⁴.*

⁴ I. Pajdała, Za zamkniętymi drzwiami, „Gazeta Policyjna” 2020, nr 182, <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2020/numer-182-maj-2020/188558,Za-zamknietymi-drzwiami.html> w: D. Bek, O. Sitarz, A. Jaworska-Wieloch, Gdy ażył staże się więzieniem – przeciwdziałanie przemocy domowej w warunkach kwarantanny i izolacji, Forum Polityki Kryminalnej, vol. 1, s. 9-10.

❖ *Konsultanci Centrum Praw Kobiet sygnalizowali, że podopieczne wskazywały na zwiększoną kontrolę i inwigilację ze strony partnerów oraz na trudności w nawiązaniu kontaktu ze specjalistycznymi ośrodkami⁵.*

Przestępstwa wszczęte na terenie Gminy Dukla	2021			2022			2023		
	w	s	z	w	s	z	w	s	z
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	13	9	13	13	9	13	12	12	10
Groźba karalna	2	0	2	3	0	3	7	7	5
Rozpijanie małoletniego	0	0	0	3	0	3	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	7	5	7	3	1	3	19	19	15
Inne	123	109	123	122	46	122	132	94	120

w – wszczęte, s – stwierdzone, z – zakończone

Interwencje w sytuacji wystąpienia przemocy domowej to działania podejmowane w celu natychmiastowego zapewnienia pomocy i ochrony osobom doznającym przemocy oraz zapobieżenia dalszym incydentom przemocy. Te interwencje są kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową. W analizowanych latach 2021-2023 w Gminie Dukla najwięcej interwencji odbyło się w 2021 roku – 347, następnie ta liczba zmalała w 2022 roku – 248, a w 2023 roku można zauważyć ponownie wzrost – 328.

Najczęściej osobami doznającymi przemocy są niezmiennie od lat – kobiety. W 2023 roku liczba małoletnich osób doznających przemocy wzrosła do 16. Osobami stosującymi przemoc są głównie mężczyźni.

Alkohol często stanowi czynnik sprzyjający powstawaniu przemocy domowej. Spożycie alkoholu może zmniejszyć kontrolę nad zachowaniem i zahamowania agresji u niektórych osób, prowadząc do eskalacji konfliktów domowych. Ponadto, alkohol może nasilać istniejące problemy w relacjach, obniżyć zdolność komunikacji i rozwiązywania konfliktów oraz prowadzić do wzrostu agresji fizycznej i psychicznej w rodzinie. Jak widać na poniższej tabeli w każdym z analizowanych lat ponad połowa osób stosujących przemoc była pod wpływem alkoholu. Redukcja spożycia alkoholu może być istotnym krokiem w przeciwdziałaniu przemocy domowej.

⁵ Tamże.

Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową	2021	2022	2023
Liczba interwencji	347	248	328
Dotyczące przemocy domowej	53	34	49
Liczba osób doznających przemocy w rodzinie (ogółem), w tym:	53	34	60
Kobiety	39	28	36
Mężczyźni	10	3	8
Małoletni do 13 r. ż.	4	3	16
Nieletni w przedziale 13-18 lat	-	-	-
Liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), a w tym:	53	34	49
Kobiety	3	3	10
Mężczyźni	50	31	39
Nieletni	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), a w tym:	40	24	27
Kobiety	1	2	1
Mężczyźni	39	22	26
Nieletni	-	-	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	4	3	16

Interwencje w sytuacji wystąpienia przemocy domowej wymagają współpracy różnych służb i instytucji, w tym policji, służby zdrowia, organizacji pozarządowych oraz instytucji społecznych, aby zapewnić kompleksową pomoc i wsparcie dla osób dotkniętych przemocą.

Przestępczość na terenie Gminy Dukla	2021	2022	2023
Kradzież z włamaniem	2	11	5
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	13	13	12
Pobicie	1	1	1
Uszkodzenie mienia	6	14	6
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	2	4	0
Kradzież mienia	12	12	16
Inne	109	55	92

Jak widać na poniższej tabeli liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej była największa w 2021 roku – 48, w 2022 roku zmalała do 29, a w 2023 roku wzrosła do 38. Najczęściej przypadki występowania przemocy domowej w rodzinach były jednorazowe w ciągu danego roku, jednakże zdarzało się, że było częściej i tutaj można zauważyć tendencję wzrostową – w 2021 roku – 2, w 2022 roku – 8 oraz w 2023 roku – 11.

Liczba rodzin doświadczających przemocy domowej i częstotliwość występowania tego problemu w latach 2021-2023 na terenie Gminy Dukla

Rok	Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej	Częstotliwość zjawiska przemocy w w/w rodzinach		
		1 raz w roku	od 2 do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
2021	48	46	2	0
2022	29	21	8	0
2023	38	27	11	0

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukla

Osoby dotknięte przemocą domową, zarówno kobiety, jak i mężczyźni, a w tym dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne, są szczególnie narażone na różne formy przemocy w środowisku domowym, gdzie powinny czuć się najbardziej bezpiecznie.

Kobiety stanowią większość osób doświadczających przemocy domowej, choć nie jest to zjawisko ograniczone wyłącznie do tej grupy. Przemoc wobec kobiet może mieć różne formy, takie jak bicie, poniżanie, kontrola, wykorzystywanie seksualne czy ograniczanie dostępu do środków finansowych. Kobiety często stykają się z trudnościami w ujawnianiu przemocy oraz w szukaniu pomocy ze względu na obawy przed reakcją osoby stosującej przemoc, strachem przed stygmatyzacją oraz zależność finansową lub emocjonalną.

Mężczyźni również mogą być osobami doświadczającymi przemocy domowej, zarówno ze strony partnerów/partnerek, jak i innych członków rodziny. Przemoc wobec mężczyzn może być trudniejsza do zidentyfikowania i zgłoszenia ze względu na stereotypy płciowe, które mogą utrudniać mężczyznom ujawnianie swojej sytuacji i szukanie pomocy. Mogą doświadczać przemocy fizycznej, emocjonalnej, seksualnej oraz ekonomicznej.

Dzieci są często bezsilne i niezdolne do obrony się przed przemocą ze strony dorosłych. Mogą doświadczać przemocy fizycznej, emocjonalnej, seksualnej lub zaniedbań. Przemoc domowa może negatywnie wpływać na ich rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny, prowadząc do problemów zdrowotnych, trudności w nauce, zaburzeń psychicznych i trwałych obrażeń psychicznych.

Starsze osoby często stają się osobami doświadczającymi przemocy fizycznej, emocjonalnej, ekonomicznej oraz zaniedbań ze strony opiekunów lub członków rodziny. Ze względu na swoją zależność od innych, mogą mieć trudności w ujawnianiu przemocy i szukaniu pomocy.

Przemoc wobec osób starszych może prowadzić do poważnych problemów zdrowotnych, izolacji społecznej, utraty godności i zaufania.

Osoby niepełnosprawne są często bardziej narażone na przemoc domową ze względu na swoją podatność, zależność od opiekunów oraz trudności w komunikacji. Mogą doświadczać różnych form przemocy, w tym fizycznej, emocjonalnej, seksualnej, ekonomicznej oraz zaniedbań. Przemoc wobec osób niepełnosprawnych może prowadzić do pogorszenia stanu zdrowia, obniżenia samooceny, utraty autonomii oraz ograniczenia możliwości uczestniczenia w życiu społecznym.

Wszystkie te grupy wymagają szczególnego wsparcia, ochrony i interwencji w przypadku doświadczenia przemocy domowej. Istotne jest, aby społeczeństwo, instytucje i organizacje podejmowały działania mające na celu zapobieżenie przemocy wobec tych grup oraz zapewnienie im odpowiedniej pomocy i wsparcia, które pozwoli im odzyskać poczucie bezpieczeństwa, godności i równości.

W poniższej tabeli zauważyć można, że największą grupą doznającą przemocy domowej są kobiety. W 2021 roku było 35 kobiet, a w 2022 roku oraz w 2023 roku – po 26 kobiet. W 2023 roku bardzo wzrosła liczba dzieci doznająca przemocy domowej – 24. W Gminie Dukla osobami doznającymi przemocy domowej są również osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne.

Osoby dotknięte przemocą domową w latach 2021-2023 w Gminie Dukla											
Rok	Ogółem osoby dotknięte przemocą domową	Kobiety			Mężczyźni			Dzieci			
		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		
			osoby starsze*	osoby niepełnosprawne		osoby starsze*	osoby niepełnosprawne		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	niepełnosprawne
2021	49	35	8	1	8	2	0	6	3	3	0
2022	32	26	7	1	2	1	0	4	3	1	0
2023	61	26	5	2	11	4	0	24	20	4	0

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukla

Osoby podejrzane o przemoc domową to osoby, wobec których istnieją uzasadnione podejrzenia o popełnienie aktów przemocy w środowisku domowym. Mogą to być zarówno partnerzy/partnerki lub współmałżonkowie, jak i inne osoby związane więzią rodzinną-

domową. W związku z podejrzeniami o przemoc domową, osoby te mogą być przedmiotem śledztwa policyjnego, aresztowania, postępowania sądowego oraz innych form interwencji mających na celu zapobieżenie dalszym aktom przemocy oraz ochronę osób doznających przemocy domowej. Jednakże, warto podkreślić, że status osoby podejrzanej o przemoc domową nie oznacza automatycznie wyroku skazującego, a każdy przypadek powinien być traktowany indywidualnie i rozpatrywany z należytą starannością, z poszanowaniem praw osób podejrzanych oraz praw osób doznających przemocy domowej.

W Gminie Dukla w latach 2021-2023 najczęściej osobami podejrzanyymi o stosowanie przemocy domowej są mężczyźni.

Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej w latach 2021-2023 na terenie Gminy Dukla				
Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Osoby niepełnoletnie – osoba do 18 r.ż.
2021	44	3	41	0
2022	31	4	27	0
2023	48	11	37	1

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukla

Działania podejmowane wobec osób doświadczających przemocy obejmują różnorodne formy wsparcia mające na celu zapewnienie im pomocy oraz ochrony. Oto kilka kluczowych działań:

Pomoc psychologiczna: Oferowanie wsparcia psychologicznego przez wykwalifikowanych terapeutów lub psychologów, którzy pomagają osobom doznającym przemocy w radzeniu sobie ze stresem, traumą oraz konsekwencjami przemocy.

Zapewnienie pomocy prawnej, która obejmuje poradnictwo w zakresie praw osób doznających przemocy oraz udzielanie pomocy w procesie prawnym, w tym w zakresie uzyskiwania ochrony sądowej i dochodzenia swoich praw.

Praca socjalna: Świadczenie wsparcia przez pracowników socjalnych, którzy pomagają osobom doznającym przemocy w organizowaniu życia codziennego, uzyskiwaniu pomocy społecznej oraz nawiązywaniu kontaktów z innymi instytucjami i organizacjami.

Pomoc finansowa i rzeczowa: Udzielanie wsparcia materialnego, które może obejmować np. zapewnienie schronienia, żywności, odzieży, opłacanie rachunków czy dostarczanie innych niezbędnych dóbr.

Pomoc terapeutyczna - Punkt Konsultacyjny: Dostarczanie specjalistycznej pomocy terapeutycznej w ramach specjalistycznych punktów konsultacyjnych, gdzie osoby doznające przemocy mogą uzyskać wsparcie i poradę od doświadczonych terapeutów.

Te działania są niezwykle istotne dla osób doznających przemocy, ponieważ zapewniają im wsparcie w różnych aspektach życia oraz pomagają w procesie leczenia i regeneracji po doświadczeniach traumatycznych. Wsparcie to ma na celu przywrócić osobom doznającym przemocy poczucie bezpieczeństwa, godności oraz autonomii.

W Gminie Dukla na przestrzeni analizowanych lat 2021-2023 były podejmowane wyżej wymienione działania wobec osób doświadczających przemocy domowej. Najczęściej była to pomoc psychologiczna oraz praca socjalna.

Rok	Działania podejmowane wobec osób doświadczających przemocy domowej w latach 2021-2023 w Gminie Dukla				
	Pomoc psychologiczna	Pomoc prawna	Praca socjalna	Pomoc finansowa i rzeczowa	Pomoc terapeutyczna - Punkt Konsultacyjny
2021	19	8	33	15	7
2022	14	4	6	1	6
2023	13	8	15	8	4

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukla

Działania podejmowane wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej mają na celu zarówno zapobieżenie dalszym aktom przemocy, jak i wsparcie tych osób w procesie zmiany zachowań agresywnych. Oto kilka kluczowych działań:

Pomoc psychologiczna: Oferowanie wsparcia psychologicznego dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy, które może obejmować terapię indywidualną lub grupową, mającą na celu zrozumienie i kontrolowanie agresywnych zachowań oraz radzenie sobie ze stresem czy frustracją.

Pomoc prawna: Zapewnienie pomocy prawnej dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy, w celu udzielenia porad prawnych, reprezentacji w procesach sądowych oraz zapewnienia odpowiedniej ochrony prawnej.

Praca socjalna: Świadczenie wsparcia przez pracowników socjalnych, którzy mogą pomóc osobom podejrzanym o stosowanie przemocy w identyfikacji i rozwiązywaniu problemów rodzinnych, zdobywaniu umiejętności komunikacyjnych oraz budowaniu zdrowych relacji.

Skierowanie na zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc: Kierowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy na specjalistyczne zajęcia korekcyjno-edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne, które mają na celu zmianę szkodliwych wzorców zachowań oraz nauczenie alternatywnych strategii radzenia sobie ze stresem i konfliktami.

Pomoc terapeutyczna - Punkt Konsultacyjny: Udzielanie specjalistycznej pomocy terapeutycznej w ramach punktów konsultacyjnych, gdzie osoby podejrzane o stosowanie przemocy mogą uzyskać wsparcie i poradę od doświadczonych terapeutów, zmierzającą do zmiany agresywnych zachowań i poprawy funkcjonowania rodziny.

Te działania mają na celu nie tylko zapobieżenie dalszym aktom przemocy, ale także pomoc osobom podejrzanych o stosowanie przemocy w zrozumieniu i zmianie swoich zachowań, co może przyczynić się do poprawy relacji rodzinnych i zapewnienia bezpiecznego środowiska dla wszystkich członków rodziny.

W Gminie Dukla na przestrzeni analizowanych lat 2021-2023 były podejmowane wyżej wymienione działania wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej. Najczęściej była to pomoc psychologiczna, praca socjalna, a także pomoc terapeutyczna.

Rok	Działania podejmowane wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej w latach 2021-2023 w Gminie Dukla				
	Pomoc psychologiczna	Pomoc prawna	Praca socjalna	Skierowanie na zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla „sprawców” przemocy	Pomoc terapeutyczna - Punkt Konsultacyjny
2021	3	0	11	2	8
2022	6	2	6	0	7
2023	9	0	8	0	13

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukla

Działania podejmowane wobec dzieci doświadczających przemocy domowej oraz będących jej świadkami mają na celu zapewnienie im bezpieczeństwa, wsparcia emocjonalnego oraz odpowiedniej opieki. Oto kilka kluczowych działań:

Pomoc psychologiczna: Oferowanie wsparcia psychologicznego dla dzieci doświadczających przemocy domowej, które może obejmować terapię indywidualną lub grupową, mającą na celu pomoc w radzeniu sobie ze stresem, traumą oraz emocjonalnymi skutkami przemocy.

Pomoc pedagogów szkolnych, pracowników oświaty: Współpraca z nauczycielami, pedagogami szkolnymi oraz innymi pracownikami oświaty w celu zapewnienia wsparcia i zrozumienia potrzeb dzieci doświadczających przemocy. To może obejmować monitorowanie zachowań, udzielanie wsparcia emocjonalnego oraz świadczenie pomocy w dostosowaniu się dziecka do szkolnego środowiska.

Skierowanie do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie: Kierowanie dzieci do specjalistycznych ośrodków wsparcia, gdzie mogą uzyskać pomoc psychologiczną, pedagogiczną oraz prawną, a także zapewnienie im bezpiecznego miejsca i opieki.

Odebranie dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego: W skrajnych przypadkach, gdy dziecko znajduje się w sytuacji bezpośredniego zagrożenia lub jego dobro wymaga natychmiastowej interwencji, pracownik socjalny może podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go w bezpiecznym miejscu, zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi przeciwdziałania przemocy domowej.

Te działania mają na celu zapewnienie dzieciom doświadczającym przemocy domowej odpowiedniej pomocy i wsparcia, które pozwoli im przezwyciężyć traumę oraz zapewnić im bezpieczeństwo i dobre warunki rozwoju. Ważne jest podejmowanie tych działań we współpracy z różnymi instytucjami oraz z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i sytuacji każdego dziecka.

W Gminie Dukla na przestrzeni analizowanych lat 2021-2023 były podejmowane wyżej wymienione działania wobec dzieci doświadczających przemocy domowej. Najczęściej była to pomoc psychologiczna, a także pomoc pedagogów szkolnych, pracowników oświaty.

Rok	Działania podejmowane wobec dzieci doświadczających przemocy domowej oraz będących jej świadkami w latach 2021-2023 w Gminie Dukla			
	Pomoc psychologiczna	Pomoc pedagogów szkolnych, pracowników oświaty	Skierowanie do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Odebranie dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego wykonującego obowiązki służbowe zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej
2021	11	6	0	0
2022	11	14	0	0
2023	4	9	0	0

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukla

„Niebieska Karta” jest narzędziem mającym na celu ułatwienie dostępu do pomocy oraz zwiększenie świadomości osób doznających przemocy domowej o dostępnych im środkach wsparcia.

W Gminie Dukla na przestrzeni analizowanych lat 2021-2023 najczęściej procedurę „Niebieska Karta” wszczyniała Policja. Jak widać w poniższej tabeli w 2021 roku było aż 45 założonych formularzy, w 2022 roku ta liczba zmalała do 35, następnie w 2023 roku już wzrosła do 46.

Liczba formularzy „Niebieska Karta–A” wszczynających procedurę, w tym przez:	2021	2022	2023
Policja	45	35	46
Jednostka organizacyjna pomocy społecznej	4	5	5
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Oświata	1	3	3
Ochrona zdrowia	0	0	0
Łącznie:	50	43	54

Źródło: opracowanie własne MOPS Dukla

3.2. Działania profilaktyczne w placówkach oświatowych

Szkoła jako miejsce przeciwdziałania przemocy domowej odgrywa kluczową rolę w edukowaniu, świadomości i prewencji tego zjawiska. Oto kilka sposobów, w jakie szkoły mogą przeciwdziałać przemocy domowej:

Edukacja i świadomość: Szkoły mogą prowadzić programy edukacyjne, warsztaty i zajęcia poświęcone przeciwdziałaniu przemocy domowej, zwiększając świadomość uczniów na temat tego problemu, znaków ostrzegawczych i sposobów zgłaszania przemocy.

Wsparcie emocjonalne: Nauczyciele i personel szkoły mogą zapewnić wsparcie emocjonalne uczniom, którzy doświadczają przemocy domowej, dając im przestrzeń do rozmów, wsparcie psychologiczne i pomoc w uzyskaniu dostępu do zasobów zewnętrznych.

Zapewnienie bezpiecznego środowiska: Szkoły powinny być miejscem, gdzie uczniowie czują się bezpiecznie i chronieni. Tworzenie bezpiecznego środowiska szkolnego może ograniczyć ryzyko występowania przemocy.

Współpraca z instytucjami zewnętrznymi: Szkoły mogą nawiązywać współpracę z instytucjami zewnętrznymi, takimi jak organizacje pozarządowe, centra wsparcia dla osób doświadczających przemocy oraz służby socjalne, aby zapewnić kompleksową pomoc uczniom doświadczającym przemocy domowej.

Szkolenia dla personelu: Szkolenia dla nauczycieli i personelu szkoły na temat rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy domowej mogą zwiększyć skuteczność działań wobec uczniów dotkniętych tym problemem.

Poprzez te działania, szkoły mogą odegrać istotną rolę w zapobieganiu przemocy domowej, wspierając uczniów, zwiększając świadomość społeczną i tworząc bezpieczne środowisko dla wszystkich uczniów.

Poniższe dane pochodzą ze szkół z terenu Gminy Dukla.

Szkoła Podstawowa im. Marii i Michała Krukierków w Równem:

Działania/wydarzenia	Data	Tematyka spotkania	Uwagi
Warsztaty profilaktyczne - Wpływ wysokich technologii na rozwój mózgu dzieci i młodzieży	10.01.2020	Jak zapobiegać szerzącym się zjawiskom cyberprzemocy i cyberprzestępczości we współczesnym świecie. Jak uniknąć młodzieńczej depresji?	
Warsztaty profilaktyczne - znajdź pomysł na siebie	04.03.2020	Właściwe wybory, zdrowe relacje	
Spotkanie grupy roboczej w MOPS w Dukli – wydelegowanie wychowawcy klasy ucznia, któr	17.03.2021		
Wdrożenie procedury Niebieskiej Karty	22.04.2021	Spotkanie z pedagogiem szkolnym i psychologiem - interwencja w sprawie stosowania przemocy wobec nieletniego ucznia	
Wyznanie dziecka o przemocy fizycznej	07.02.2022	Zajęcia logopedyczne	
Spotkanie dziecka z psychologiem	10.02.2022		Informacja o przemocy w rodzinie
Założenie Niebieskiej Karty	14.02.2022	Spotkanie pracowników MOPS z matką dziecka,	

		dyrektorem i pedagogiem szkolnym	
Grupa robocza w MOPS-ie w Dukli w sprawie przemocy domowej wobec małoletniej uczennicy	17.02.2022		
Spotkanie pedagoga w Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie	19.05.2022	Posiedzenie związane z oceną sytuacji dwójki uczniów	Informacja o korzystaniu z pomocy psychologa i pedagoga oraz sytuacji szkolnej
Zajęcia i spotkania dyskusyjne	25.10.2022	„Młodzież i dzieci od dziś bezpieczni w sieci”	
Diagnoza sytuacji rodzinnej Warsztaty dla uczniów i rodziców z Centrum Self	25.10.2022	Przeciwdziałanie uzależnieniom, agresji, radzenia sobie z emocjami - warsztaty profilaktyczne	Działania
Spotkanie z Policjantem	08.06.2022	Cyberprzemoc-konsekwencje prawne	Spotkanie dla uczniów z klas IV – VIII
Indywidualne spotkania uczniów z pedagogiem Klasy VI i VII	11.10.2022 27.10.2022	Przemoc rówieśnicza, rozwiązywanie konfliktów	Reakcja na powstałe wydarzenia
Indywidualne spotkania pedagoga i psychologa z rodzicami	18.10.2022 20.10.2022 x 2 27.10.2022 x 3 23.11.2022	Rozwiązywanie konfliktów związanych z bullying’iem wśród uczniów Psychoedukacja	
Diagnoza sytuacji w rodzinie	08.03.2022		
Zajęcia z pedagogiem Klasy V, VI, VII i VIII	17.11.2022 24.11.2022	Porozumiewanie bez przemocy	
Warsztaty profilaktyczne dla uczniów i rodziców	22.11.2022	Wiem, co czuję. Jak sobie radzić z nieprzyjemnymi emocjami?	
Systematyczne spotkania pedagoga z uczniem	Zgodnie z planem zajęć	Pomoc w rozwijaniu kompetencji emocjonalno-społecznych	Problem alkoholowy, przemoc w rodzinie
Spotkania z rodzicem wg potrzeb	02.12.2021 01.02.2022 08.03.2022 29.03.2022. 31.05.2022 27.10.2022 03.01.2023	Funkcjonowanie ucznia w środowisku domowym, Pedagogizacja	Przemoc ze strony ojca

Warsztaty z pracownikiem PPP w Miejscu Piastowym	13.12.2022 15.12.2022 19.12.2022	„Spójrz inaczej”	Nazywanie emocji
--	--	------------------	------------------

Inne działania:

- Umieszczenie telefonów wsparcia i zaufania w widocznym miejscu w szkole.
- Gabinet Psychologa - poniedziałki i czwartki w godz. od godz. 8:00 do 13:00
- Gabinet Pedagoga – codziennie w godz. od 9:00 do 13:30

Działania pokierowane są potrzebami uczniów i rodziców. Wynikają z bieżących obserwacji prowadzonych przez wychowawców i specjalistów. Badane są również relacje panujące w rodzinach. Każde niepokojące sytuacje są wnikliwie badane przez psychologa szkolnego i pedagoga, a następnie poddawane odpowiednim procedurom.

Szkoła Podstawowa w Jasionce:

- 1) Zajęcia profilaktyczne "**Przezvisko czy Pseudonim?**" w klasie II i III. 13.06.2022 - Zajęcia poruszyły temat przemocy słownej wśród uczniów.
- 2) Zajęcia profilaktyczne w klasie I - **Stop Cyberprzemocy**. 14.01.2022 - Celem zajęć jest zwrócenie uwagi uczestników na zjawisko cyberprzemocy oraz uwrażliwienie ich na specyfikę problemu, związaną przede wszystkim z możliwymi konsekwencjami tego typu działań, zarówno dla ich ofiar, jak i sprawców.
- 3) Zajęcia profilaktyczne w klasie „0”- „**Necio.pl**” 22.09.2021, 22.10.2021, 08.11.2021 12.01.2022 - to program poświęcony bezpieczeństwu najmłodszych w Internecie. Prowadzony przez **Fundację Dajemy Dzieciom Siłę** we współpracy z Fundacją Orange w ramach programu KE safer Internet.
- 4) Zajęcia profilaktyczne w klasie VII - **Squid Game - stop przemocy!** 15.12.2021 - Zajęcia dotyczyły popularnego serialu pełnego przemocy fizycznej i psychicznej. Celem było pokazanie, co jest fikcją, a co prawdą, jak przemoc jest popularyzowana w telewizji i w Internecie.
- 5) Zajęcia profilaktyczne w klasie II „**Pielęgnujmy życzliwość**”. 29.11.2021 - Celem zajęć było uwrażliwienie jak ważna dla każdego człowieka jest potrzeba szacunku, serdeczności, uśmiechu oraz mówienie dobrych słów.
- 6) Zajęcia profilaktyczne w klasie II i III „**Nie hejtuję – reaguję**”. 11.10.2021 - Celem proponowanych zajęć jest uwrażliwienie dzieci na problem obrażania w Internecie, zapoznanie z pojęciami 'hejt' i 'mowa nienawiści', zaprezentowanie metod radzenia sobie

- z internetowym hejtem, prezentacja sposobów reagowania (ofiary i świadka) oraz kształtowanie i promowanie postaw empatycznych.
- 7) Zastępstwa w klasie VI - zajęcia profilaktyczne - „**Stop Cyberprzemocy!**”. 11.10.2021
Celem zajęć jest zwrócenie uwagi uczestników na zjawisko cyberprzemocy oraz uwrażliwienie ich na specyfikę problemu, związaną przede wszystkim z możliwymi konsekwencjami tego typu działań, zarówno dla ich ofiar, jak i sprawców.
 - 8) Prowadzenie zajęć w klasie VI i V "**Czy złość jest zła?**" - 04.10.2021 - Celem zajęć było pokazanie, jak radzić sobie w sytuacjach trudnych, jak panować nad emocjami, aby ich nie wyładowywać na innych i na sobie samym.
 - 9) Zajęcia profilaktyczne w klasie IV – Zajęcia **Reaguję - nie hejtuje** - 01.10.2021 - Celem proponowanych zajęć jest uwrażliwienie dzieci na problem obrażania w internecie, zapoznanie z pojęciami 'hejt' i 'mowa nienawiści', zaprezentowanie metod radzenia sobie z internetowym hejtem, prezentacja sposobów reagowania (ofiary i świadka) oraz kształtowanie i promowanie postaw empatycznych.
 - 10) Prowadzenie zajęć profilaktycznych - **Reaguję nie hejtuje** w klasie V, VI VII. - 27.09.2021 Celem proponowanych zajęć jest uwrażliwienie dzieci na problem obrażania w internecie, zapoznanie z pojęciami 'hejt' i 'mowa nienawiści', zaprezentowanie metod radzenia sobie z internetowym hejtem, prezentacja sposobów reagowania (ofiary i świadka) oraz kształtowanie i promowanie postaw empatycznych.
 - 11) Prowadzenie zajęć profilaktycznych w klasie II i III. „**Nieznajomy przyjaciel**” - 18.10.2021 Celem zajęć było wyposażenie dziecka w umiejętności właściwego reagowania na sytuacje zagrażające jego bezpieczeństwu w kontakcie z osobą nieznajomą.
 - 12) Zajęcia z pedagogiem w klasach 6 i 7 – „O hejcie i możliwych scenariuszach rozwoju wydarzeń” - zajęcia z wykorzystaniem filmu „Klasa” - 15.12.22
 - 13) Zajęcia z pedagogiem w klasach 4 i 5 - "Ćwiczmy zachowania asertywne" - zajęcia z pedagogiem z wykorzystaniem filmu, pantomimy i dramy - 15.12.22
 - 14) **Lekcje z zakresu profilaktyki przemocy** z wykorzystaniem dramy – I sem.2020/21 :
 - *Umiem mówić NIE – klasa I i IV*
 - *Emocje – znam, nazywam, rozpoznaję – kl. I*
 - *„Dobrze zrobisz, mówiąc o tajemnicach, które Cię niepokoją” - kl. I*
 - *Zajęcia profilaktyczne z wykorzystaniem bajki Agnieszki Grzelak „Cukierki”*

- *Jak bezpiecznie korzystać z portali społecznościowych?*- kl. II, III i IV
- 15) Przeprowadzenie szkolnego **konkursu plastyczno - literackiego o tematyce profilaktycznej „Zapłątani w sieć”** – I semestr 2020/21
 - 16) Zajęcia z wychowawcą w oddziale przedszkolnym – bajki terapeutyczne przeciwko przemocy.
 - 17) Zajęcia z wychowawcą w klasach 1 – 8 – **„Inne nie znaczy gorsze”**-9.02.2021, **„Ciemna strona komputera”**- 21.09.2021, **„Bezpieczny Internet”** 17.09.2021, **„Miłość, radość, smutek, lęk”**-30.09.2021, **„Kłopotliwe bliźniaki”**- 20.10.2021
 - 18) Cykliczne spotkania z policjantem na temat bezpieczeństwa.

Ponadto:

- 13-17.12.2021 **Tydzień Życzliwości** - Celem akcji było okazywanie innym dobroci, koleżeństwa i uprzejmości, a także kulturalnego odnoszenia się do rówieśników i dorosłych; inspirowanie uczniów do wyznaczonych na dany dzień tygodnia aktywności związanych z życzliwością i tolerancją - uczniowie przynosili cytaty o życzliwości i przypinali je na tablicy na górnym korytarzu; wykonywali plakat na wylosowany przez przedstawicieli klasy temat (o dobrym sercu, uśmiechu, przyjaźni, miłości, uprzejmości).
- Realizacja ogólnopolskiego projektu, rekomendowanego przez MEN **„Granie na Ekranie”** - współpraca z **Fundacją Dbam o mój zasięg** - badającego globalny problem netoholizmu i fonoholizmu. Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz wnioski z analizy stanowiły ważny element diagnozy problemu dla nauczycieli i rodziców w latach 2020/21. **Kolejna odsłona projektu - tym razem o nazwie „Szkoła odpowiedzialna cyfrowo” w roku szkolnym 2021/22 wiązała się z aktywnością wolontariuszy – przeszkolonych uczniów naszej szkoły, którzy przeprowadzili warsztaty dla klas 4 – 8.** Uczniowie przygotowali prezentację w ramach projektu **Granie na ekranie. Młodzież w świecie gier cyfrowych.** - Projekt wspierał szkoły we wdrażaniu nowych technologii i higieny cyfrowej w edukacji.
- Rozmowy z wychowawcami: Rozmowa z wychowawcą klasy "0" na temat zachowania chłopców - **naśladowanie squid game** - 02.03.2022
- **Zaproszenie na spotkanie z rodzicami lekarza specjalisty od leczenia uzależnień – we wrześniu 2021 - 10.05.21**

- **Nawiązanie współpracy ze specjalistami Centrum Edukacyjno – Terapeutycznego Self z Rzeszowa** w celu przeprowadzenia warsztatów profilaktyczno – diagnostycznych wśród każdej grupy rówieśniczej - uzależnienia behawioralne - uczniowie klas 1, 2, 3, 4) oraz profilaktyka alkoholizmu i narkomanii (klasy 5, 6, 7, 8). – maj 2021. **Warsztaty o charakterze profilaktycznym dla uczniów – 6 - 7.06.21.** Spotkanie podsumowujące warsztaty profilaktyczne w klasach 1, 2, 3, 4 i 5. Wymiana spostrzeżeń wychowawców i terapeutów na temat relacje w klasie. Przekazanie wskazówek dla wychowawców.
- **Dzień Zdrowia Psychicznego-** pogadanki, zajęcia plastyczne, swobodne wypowiedzi uczniów.

Rozmowy, spotkania o charakterze interwencyjnym:

- **Prowadzenie obserwacji, rozmów, wywiadów** w tym wywiadów środowiskowych (z dyrektorem, wychowawcami, domem rodzinnym, (w sprawie ucznia klasy 8) szczególnie w kontekście niepokojących zachowań wychowanka - I semestr 2020/21.
- Prowadzenie **rozmów indywidualnych** z uczniami przejawiającymi trudności wychowawcze oraz z ich rodzicami (głównie klasa V) - I semestr 2020/21.
- **Rozmowy indywidualne** z uczniami klasy VII. Uczniowie wzajemnie krzywdzą się, używając wulgarnych, obraźliwych, przykrych słów i przyznają, że taka sytuacja trwa od dawna. Dzieci wiedzą, że ich zachowanie nie mieści się w normach społecznych, ale nie rozumieją, że adekwatna reakcja na zaczepkę wiąże się z eskalowaniem napięcia. Wszyscy rozmówcy zostali zobowiązani do zachowania dystansu w toksycznych relacjach koleżeńskich i do natychmiastowego zgłaszania ataków na swoją osobę. Z całą klasą przeprowadzono rozmowę, w której podkreślano, że brak reakcji na podobne zachowania albo co gorsza kibicowanie aktom przemocy jest również złem, z którym należy walczyć. Poproszono również nauczycieli, aby zawsze i niezwłocznie reagowali na napięcia w klasie i zgłaszali bieżące problemy obecnym: pedagogowi, pedagogowi specjalnemu lub psychologowi - 9.11.22
- **Prowadzenie rozmów dyscyplinująco - wyjaśniających** z uczniami klasy 7 - w obecności pedagoga specjalnego. Próba naprawienia relacji rówieśniczych; ocena zachowań właściwych i nieakceptowanych społecznie. Podkreślanie, jak ważne jest każdorazowe upominania, zwracanie uwagi na naganne zachowanie rówieśnika. Wyjaśnienie incydentu hejterskiego w mediach społecznościowych. Napiętnowanie faktu polubień obraźliwego

określenia koleżanki. Pouczenie winnego wpisu na Instagramie, jakie konsekwencje prawne pociąga za sobą hejt - 16.11.22

- **Obserwacje i rozmowy** szczególnie w kontekście niepokojących zachowań wychowanków w klasie 8 i 5 (trudna sytuacja w domu) oraz problemów w relacjach rówieśniczych w klasie 7) – II sem. 2020/21
- **Rozmowy indywidualne** z uczniami przejawiającymi trudności wychowawcze w klasie 7 i 5 oraz z ich rodzicami - II sem. 2020/21.
- **Rozmowa z ojcem** ucznia klasy VIII w obecności wychowawcy. Wyjaśnienie zajścia z udziałem Policji w okresie świątecznym; omówienie sytuacji rodzinnej i dydaktycznej chłopca. Pouczenie ojca w kontekście obowiązków rodzica. Ustalenie wspólnej strategii działania w celu pomocy chłopcu. Zrelacjonowanie treści rozmowy Dyrektorowi Szkoły; podjęcie decyzji o powiadomieniu MOPS w Dukli oraz Policji w celu współpracy nakierowanej na pomoc dziecku.
- Z rozmowy sporządzono notatkę służbową, która pozostaje w dokumentacji Dyrektora Szkoły. - 26.04.21 **Rozmowa z uczniem klasy VIII** na temat zachowań ryzykownych oraz sytuacji dydaktycznej chłopca (oceny niedostateczne, liczne absencje). – 27.04.21

Inne rozmowy charakterze interwencyjnym, dotyczące przemocy rówieśniczej:

- 10.09.20
Rozmowa wyjaśniająco - dyscyplinująca na temat zachowania chłopca wobec rówieśników oraz wobec nauczycieli. Sugestie dotyczące radzenia sobie z trudnymi emocjami.
- 9.10.20
Rozmowa indywidualna z mamą ucznia klasy V na temat zachowania chłopca i potrzeby diagnozy psychologicznej. Przekazanie kontaktu do psychologa dziecięcego.
- 7.10.20
Omówienie postępów w zachowaniu ucznia. Przypomnienie zasad postępowania ustalonych podczas pierwszej rozmowy z pedagogiem we wrześniu.
- 11.02.21
Rozmowa z rodzicami ucznia z klasy VII. Wymiana informacji o uczniu i próba wyjaśnienia niepowodzeń chłopca (hejt w mediach społecznościowych, izolacja). Podjęcie decyzji o podjęciu rozmów z młodzieżą z chwilą powrotu uczniów do nauki stacjonarnej. Przekazanie treści rozmowy Dyrektorowi Szkoły.

- 16.02.21
Rozmowa z wychowawcą klasy 2 na temat obserwacji uczennicy podczas lekcji - dziewczynka wymaga regularnego wyładowywania emocji oraz przywoływania uwagi nauczyciela.
Rozmowa telefoniczna z mamą ucznia z oddziału przedszkolnego w związku z nieobecnością chłopca na zajęciach (z relacji mamy wynika, że dziecka nie miał kto odprowadzić rano do szkoły, a ślad po uderzeniu na twarzy jest wynikiem upadku na lodzie).
- 22.03.21
Porady i konsultacje dla uczniów, rodziców, wychowawców i nauczycieli. Rozmowa z wychowawcą oddziału przedszkolnego na temat sytuacji rodzinnej u dziecka (relacja z rozmowy z mama chłopca).
- 17.05.2021
Rozmowa z wychowawcą klasy 7 oraz Dyrektorem Szkoły na temat anonimowych doniesień o nieodpowiednim zachowaniu uczennicy klasy 7. Wg tych informacji dziewczynka zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, stwarzając sytuacje potencjalnie dla siebie niebezpieczne. Podjęto decyzję o niezwłocznym spotkaniu z mamą uczennicy w celu weryfikacji informacji oraz podjęcia środków zaradczych.
- 18.05.21
Rozmowa wyjaśniająca z mamą uczennicy klasy VII - wymiana informacji o dziewczynce. Zwrócenie uwagi mamy na kontrolę wolnego czasu oraz aktywność dziewczynki w Internecie. Ze spotkania sporządzono notatkę i przekazano do wiadomości Dyrektorowi Szkoły.
- 18.05.21
Rozpoznanie sytuacji problemowej w klasie II SP. Rozmowa na temat relacji w klasie, analiza sytuacji, określanych przez mamę ucznia jako szykany. Podjęto decyzję o rozmowach wyjaśniających z zespołem klasowym oraz mamą.
- 19.05.21
Rozmowa z uczniem klasy 8 - uczniem klasy 8 na temat treści notatki służbowej dotyczącej spotkania z pedagogiem (powód: interwencja policyjna, problemy dydaktyczne i absencja chłopca na obowiązkowych zajęciach szkolnych online) - chłopiec odmówił podpisania notatki - informacja w dokumencie u Dyrektora Szkoły.
- 20.05.21

Rozmowy wyjaśniające i dyscyplinujące w klasie 7 - przepracowanie sytuacji konfliktowych z poprzednich miesięcy i lat; działania mediacyjne; poszukiwanie przyczyn problemów w klasie (obgadywanie, hejtowanie w sieci) oraz sposobów na naprawę relacji w klasie (zajęcia integracyjne, wycieczki, klasowa akcja: STOP obgadywaniu i hejtowaniu).

- 21.05.21

Rozmowa telefoniczna z mamą ucznia z klasy 7 na temat relacji chłopca z rówieśnikami po powrocie do nauki stacjonarnej. Przekazanie wniosków z rozmów z dziećmi w dniu poprzednim. Ustalenie warunków współpracy w najbliższych dniach.

- 15.06.21

Rozmowa z uczniem klasy V - próba przekonania chłopca, że w sytuacjach dla niego trudnych może i powinien zgłosić się do dorosłego, którego darzy zaufaniem. Uspokojenie/rozładowanie silnych emocji chłopca związanych z relacjami z rówieśnikami i nauczycielami.

- 16.6.021

Rozmowa telefoniczna z mamą ucznia klasy 2. Sugestie przez telefon odnośnie udziału w dodatkowym szkoleniu dla rodziców i nauczycieli (w ramach projektu "Szkoła odpowiedzialna cyfrowo).

- 2.11.22

Rozmowa z nowym uczniem klasy 7 - (Chłopiec, który uczęszczał już przed dwoma laty do SP w Jasionce, potem z uwagi na sytuację rodzinną, decyzją rodziców, został przeniesiony do SP w Dukli i teraz ponownie w związku ze zmianą miejsca zamieszkania i problemami z absencją wrócił do spełniania obowiązku szkolnego w naszej szkole. Rozmowa z chłopcem dotyczyła jego funkcjonowania w poprzedniej szkole. Chłopiec usłyszał zapewnienia o wsparciu oraz rady i sugestie , jak unikać problemów na co dzień w roli ucznia.

Działania profilaktyczne nakierowane na rodziców, nauczycieli i uczniów w latach 2021 i 2022:

- 1) Diagnozowanie potrzeb uczniów w szkole i poza nią - testowanie wychowanków klas 4 – 8, wszystkich rodziców i nauczycieli za pomocą standaryzowanych; mierzenie poziomu ich zadowolenia, badanie zainteresowań, w końcu **rozpoznawanie problemów, lęków i zagrożeń w szkole i w domu. Raport „Bezpieczeństwo w szkole”** - cyklicznie co rok – również w latach 2021 i 2022.

- 2) Uroczystości środowiskowe z udziałem rodzin uczniów i mieszkańców wsi - Jasełka, Dożynki, Piknik Rodzinny – przy tych okazjach **włączaliśmy rodziców we wspólne działania umożliwiając rodzinom współdziałanie, wspólne spędzanie czasu.**
- 3) Włączanie rodziców do współpracy w konkursach i działaniach projektowych - Konkurs w ramach edycji *Światowego Dnia Tabliczki Mnożenia* - Celem akcji było propagowanie uczenia się matematyki poprzez zabawę. Do zabawy przystąpili uczniowie klas IV – VIII, **rodzice i dziadkowie**, nauczyciele z panią dyrektorką oraz pracownicy obsługi; - **Rodzinny konkurs wiedzy na platformie internetowej Quizizz** - podczas Pikniku Rodzinnego - test wiedzy o królu polskiej ropy Ignacym Łukasiewiczu na podstawie wcześniejszych informacji przedstawionych w scenkach teatralnych - czerwiec 2022.

Działania profilaktyczne nakierowane na rodziców w latach 2021 i 2022:

- 1) **W ramach projektu Szkoła Odpowiedzialna Cyfrowo (Fundacja Dbam O Mój Zasięg)** rodzice mieli możliwość uczestniczenia w obszernym **webinarium** o nazwie *Trudności Życiowe Nastolatków*, poruszające zagadnienia:
 - Nawyk, zły wzór, uzależnienie? Jak i dlaczego tracimy kontrolę nad nowymi technologiami?
 - W jaki sposób budować dobrą relację z dzieckiem, aby przeciwdziałać problemowi depresji?
 - Jak zadbać o profilaktykę depresji i samobójstw?
 - Czym jest higiena cyfrowa i w jaki sposób właściwie o nią zadbać?
 - Jak odróżnić „chandrę” czy też „dołek” od depresji jako choroby?
 - Jakie są czynniki ryzyka depresji u dorastających?
 - Jakie są uwarunkowania samobójcze, na które warto zwrócić
 - Co robić w sytuacji, kiedy podejrzewamy, że to co przeżywa uczeń / dziecko to depresja?
 - SOC – młodzież w świecie gier cyfrowych wykład dla rodziców i nauczycieli
 - Czym jest higiena cyfrowa i w jaki sposób właściwie o nią zadbać.
- 2) **Spotkanie online po zakończeniu warsztatów profilaktycznych w dniach 6 – 7.06. 21 - podsumowanie dla rodziców – umożliwienie rodzicom kontaktu indywidualnego z psychologiem, psychoterapeutą.**

3) Rozmowa z wychowawcą oddziału przedszkolnego, psychologiem i pedagogiem specjalnym na temat sytuacji kryzysowej w postaci konfliktu rodzinnego. Ojciec chłopców przekazał telefonicznie informację, w której poinformował, iż dzieci są źle traktowane przez matkę oraz prosi o szczególną opiekę ze strony psychologa i pedagoga szkolnego. Decyzją wszystkich nauczycieli obecnych podczas rozmowy i po konsultacji z dyrektorem do szkoły zaproszono matkę chłopców.

Rozmowa z matką, która w emocjonalny sposób opowiedziała o bardzo złych relacjach z mężem, domowych awanturach często kończących się interwencją Policji (również w dniu dzisiejszym). Mama kategorycznie zaprzecza, jakoby biła dzieci - owszem, przyznaje, że w chwilach zdenerwowania podnosi głos i zdarza jej się dać klapsa. Z obserwacji wychowawcy, psychologa i pedagoga wynika, że dzieci bardzo mocno związane są z mamą, nie okazują lęku ani nie dystansują się przy codziennych kontaktach (przy przyprawianiu i odprowadzaniu). Mama sprawia wrażenie osoby bardzo znerwicowanej i skrzywdzonej. Podczas rozmowy specjaliści szkolni podkreślali, jak ważny jest dla dzieci spokój i bezpieczeństwo.

Rozmowa z ojcem - próba obiektywnej oceny sytuacji rodzinnej. W toku rozmowy ustalono, że matka dzieci nie traktuje chłopców w sposób odbiegający od normy; zdarza się podnoszenie głosu i klaps w sytuacji, gdy mama jest zmęczona lub bardzo zdenerwowana. Ojciec dzieci stoi na stanowisku, że żona jest złą matką, ale nie potrafi podać przekonujących dowodów. Z zachowania i słów ojca można wnioskować, iż nie ma woli ani przekonania, aby poukładać relacje z żoną. Zależy mu, aby dzieci były szczęśliwe, ale nie widzi winy w swoim zachowaniu. Podczas rozmowy specjaliści szkolni (psycholog, pedagog szkolny i pedagog specjalny) podkreślali, jak ważne są dla dzieci spokój i bezpieczeństwo. Niestabilna sytuacja w domu rodzinnym ma ogromny wpływ na zdrowie i kształtującą się osobowość dzieci. Na koniec zapewniono o udzieleniu dzieciom każdej potrzebnej pomocy oraz informowaniu rodziców o potencjalnych zagrożeniach. O sprawie szczegółowo poinformowano panią dyrektor.

Dni i godziny dostępności specjalistów:

2022/23

Pedagog - porady, konsultacje dla Rodziców i uczniów, wychowawców i nauczycieli

pon. – 9:00 – 12:00

wt. 11:00 – 12:00

śr. 9:00 – 10:30

czw. 10:30 – 12:30

Pedagog specjalny - porady, konsultacje dla Rodziców i uczniów, wychowawców i nauczycieli

pon. – 7:30 – 10:40

śr. 7:30 – 10:35

czw. 7:30 – 9:30

Psycholog szkolny - porady, konsultacje dla Rodziców i uczniów, wychowawców i nauczycieli

Pon. – 8:00 – 13:30

Pt. – 11:00 – 13:30

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łękach Dukielskich

W Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Łękach Dukielskich wychowawcy wszystkich klas podejmowali tematykę przemocy rówieśniczej, domowej oraz cyberprzemocy podczas zajęć wychowawczych ze swoimi klasami.

W poprzednim roku szkolnym rodzice byli uczestnikami szkolenia na wywiadówce ogólnej na temat zagrożeń wynikających z korzystania przez dzieci i młodzież z Internetu, rodzajach agresji i przemocy elektronicznej (bullyingu oraz cyberbullyingu). Otrzymali praktyczne wskazówki na temat „kontroli rodzicielskiej” oferowane przez operatorów największych sieci komórkowych oraz ulotki na ten temat. Rodzice uczestniczyli także w ubiegłym roku szkolnym w warsztatach prowadzonych przez Centrum Szkoleniowo-Terapeutyczne „Self” z Rzeszowa, gdzie poruszono m.in. narastający problem cyberprzemocy wśród dzieci i przedstawiono metody przeciwstawiania się temu negatywnemu zjawisku. W tym okresie odbyły się zajęcia profilaktyczne w klasach VIIIa, VIIIb, VII, na temat „Bullying - przemoc psychiczna dotykająca problemu znęcania się psychicznego w Internecie”. W ostatnich dwóch latach dzięki współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną z Miejsca Piastowego zorganizowaliśmy warsztaty dotyczące sposobów rozładowywania agresji oraz przeciwdziałania przemocy.

Szkoła współpracuje w zakresie przeciwdziałania przemocy z Policją. Funkcjonariusze Policji na zaproszenie wychowawców klas I-III spotykali się z uczniami na pogadanki profilaktyczne. Współpraca z Policją odbywała się w także sposób doraźny i miała charakter konsultacyjny, np. w przypadku eksmisji z domu konkubenta matki, której dzieci realizowały obowiązek szkolny w naszej szkole.

Pedagog szkolny oraz psycholog monitorują ryzykowne zachowania uczniów i wspólnie z wychowawcami klas dokonują doraźnych interwencji oraz mediacji. W bieżącym roku szkolnym pedagog szkolny we współpracy z wychowawcami interweniował w sprawie konfliktu pomiędzy uczennicami, które używały komunikatorów internetowych, by dokuczać sobie w sposób, który nosił znamiona cyberprzemocy. Po odpowiednich pogadankach z uczennicami oraz rodzicami ryzykowna sytuacja już się nie powtórzyła.

Specjaliści szkolni udzielają pomocy uczniom i rodzicom w następujących dniach:

Pedagog szkolny:

Wtorek 11:30 – 15:00

Środa 11:30 – 15:00

Czwartek 8:00 – 12:00

Psycholog szkolny:

Wtorek 8:00 – 13:00

Piątek 8:00 – 10:30

Pedagog specjalny

poniedziałek 12.20 – 14:20

środa 7:50 – 8:50

czwartek 11:20 – 14:20

piątek 9:35 -11:35

Rozdział IV.

Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Dukla – wyniki badań

4.1. Dorośli mieszkańcy – wyniki badań z 2024 roku

Badania zostały przeprowadzone metodą CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW – wykorzystane narzędzie badawcze to Program CORIGO rekomendowane przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

W badaniu wzięło udział 99 osób, a w tym 78% kobiet oraz 22% mężczyzn.

- ❖ 43% badanych wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej oraz 22% nie jest pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi;
- ❖ zjawisko przemocy domowej, w zamieszkiwanej przez respondentów miejscowości, jest rzadkie oraz bardzo rzadkie w opinii 61% z nich. 39% odpowiedzi wskazuje, że jest ono raczej bardzo częste;
- ❖ wśród badanej grupy osób 37% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, a 24% z nich poprosiło o pomoc policję, rodzinę, MOPS, urząd, rodziców, siostrę, instytucję;
- ❖ wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się przemoc psychiczna (86%), następnie przemoc fizyczna (41%), ekonomiczna (32%) oraz seksualna (8%);
- ❖ 54% ankietowanych deklaruje, że przemoc działa się wielokrotnie w przeszłości, ale teraz się już nie powtórzy, według 22% to był jednorazowy incydent, który się już nie powtórzył. Według 19% to działo się to wielokrotnie w przeszłości i są obawy, że się to pojawi oraz według 5% to działo się wielokrotnie w przeszłości i wciąż się dzieje;
- ❖ łącznie 94%⁶ badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza automatycznie zakończenia problemu przemocy domowej. Łącznie 87%⁷ badanych mieszkańców Gminy Dukla uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. 95%⁸ zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:
 - ❖ „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (96%);
 - ❖ „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele „ofiary”(98%);
 - ❖ „Gdyby „ofiara” naprawdę cierpiała, odeszłaby od „sprawcy” (85%);
 - ❖ „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (92%);
 - ❖ „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (95%).
- ❖ zdaniem mieszkańców Gminy Dukla przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: nieumiejętności radzenia sobie z problemami (83%), stresie (65%), złej sytuacji materialnej (36%), chorobie psychicznej (37%), odmiennym zdaniu członków

⁶ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* oraz *raczej prawdziwe*

⁷ Suma odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe* i *zdecydowanie nieprawdziwe*.

⁸ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* oraz *raczej prawdziwe*

rodziny (30%), braku posłuszeństwa dzieci (25%) oraz braku pracy rodziców (19%). W odpowiedzi „inne” mieszkańcy wpisali: „uzależnienie od alkoholu”, „powielanie wzorów własnych rodziców”, „uzależnienia”, „problemy z alkoholem”.

- ❖ 47% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. Przeważająca większość respondentów (łącznie 84%) odpowiadała też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzenie spraw przez prokuraturę wskazało 72% badanych;
- ❖ jeżeli chodzi o przeciwdziałanie przemocy domowej, to mieszkańcy wskazywali, że najskuteczniejszymi działaniami są: zaostrzenie kar dla osób stosujących przemoc domową (82%), edukacja społeczeństwa (67%), zwiększenie niezależności finansowej kobiet (34%), poprawa sytuacji materialnej rodzin (25%). W wypowiedzi „inne” badani wpisali: „więcej psychologów, terapeutów”, „pomoc policji”, „stosowanie przez policję, prokuraturę i sąd środków zabezpieczających i szybki wyrok”;
- ❖ respondenci otrzymali propozycje sześciu stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. Stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” spotkało się ze stanowczą dezaprobatą – łącznie 83% mieszkańców nie zgodziło się z takim stwierdzeniem. Łącznie 89% badanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości. 77% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem. Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 89% respondentów. Respondenci nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową – 75%. Według respondentów bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców – łącznie 76%.

4.2. Dzieci i młodzież – wyniki badań z 2024 roku

Badanie przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

W badaniu wzięło udział 246 uczniów z terenu Gminy Dukla.

- ❖ uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze: 82%. Nie należy jednak bagatelizować faktu, że 18% uczniów przeciwne określa swoje odczucia;
- ❖ większość uczniów Gminy Dukła deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami: łącznie 89%;
- ❖ łącznie 86% uczniów Gminy Dukła chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami w kwestii przeżywanego problemu z rodzicami;
- ❖ 87% uczniów określa swoje relacje z nauczycielami jako bardzo dobre lub raczej dobre;
- ❖ 20% uczniów potwierdza, iż zna osoby, które doświadczają przemocy domowej, 24% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak;
- ❖ 87% uczniów nie doświadczyło przemocy domowej. 95% czuje się bezpiecznie w swoim domu;
- ❖ w kwestii rodzaju przemocy doświadczanej przez uczniów w swoich domach najczęściej wskazywali na przemoc psychiczną (12%), fizyczną (8%), ekonomiczną (4%), seksualną (3%), oraz zaniedbanie (3%). Wśród odpowiedzi „inne” znalazły się „*żadnej nie doświadczyłam*”, „*psychiczna*”, „*bicie od brata*”, „*krzyk*”;
- ❖ badani uczniowie Gminy Dukła doświadczają w szkole przemocy psychicznej (35%) i fizycznej (35%);
- ❖ 37% uczniów wskazuje, iż codziennie zdarza się obgadywanie za plecami, 25% wskazuje na wyśmiewanie kogoś, przezywanie oraz 16% ankietowanych na unikanie, ignorowanie, wykluczanie z grupy;
- ❖ większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie łącznie 84%;
- ❖ 25% uczniów przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją;
- ❖ z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów – przyznaje to 12% uczniów, 53% tego nie wie;
- ❖ 36% deklaruje, że nigdy nie zdarzyło się, aby zostali kopnięci, przewzani, czy żeby ktoś ich uderzył. Przeciwnego zdania jest 64% ankietowanych (14% wskazuje na codzienne takie sytuacje, 17% wskazuje na kilka razy w tygodniu, 15% kilka razy w miesiącu oraz 18% kilka razy w roku);
- ❖ okazuje się, że do aktów przemocy w szkole dochodzi zdecydowanie najczęściej w trakcie przerw (76%), po lekcjach (12%), podczas lekcji (4%) oraz przed lekcjami (1%). Wśród 7% odpowiedzi są: „*nigdy*”, „*nie wiem kiedy*”, „*w szkole kiedy nauczyciel nie widzi*”, „*na wolnej lekcji*”, „*podczas przerw, po szkole*”, „*nigdy się to nie dzieje*”;

- ❖ uczniów zapytano również o to, jakie są powody tego, że ich rówieśnicy zachowują się agresywnie. 35% uczniów uważa, że rówieśnicy nie wiedzą, że mogą sprawić komuś przykrość oraz 31% uczniów uważa, że rówieśnicy lubią poniżać innych. 30% uważa, że nie ponoszą żadnych konsekwencji. 28% uczniów uważa, że rówieśnicy są źle wychowani przez rodziców oraz według 26% chcą mieć respekt;
- ❖ 79% uczniów ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia;
- ❖ poniżej prezentowane są odpowiedzi uczniów na temat reakcji ich rówieśników na sytuację, kiedy staliby się oni świadkami bójki na szkolnym korytarzu. Niepokojące jest, że 44% ankietowanych zadeklarowało przyglądanie się bójce, dopingowanie i nagrywanie zdarzenia telefonem, a 9% udawałoby, że nie widzi;
- ❖ młodzi ankietowani zostali zapytani także o to, czy w przypadku doświadczania przemocy, komuś by o tym powiedzieli. 34% na pierwszym miejscu wskazało na rodziców/opiekunów, następnie 27% na wychowawcę oraz 18% na przyjaciela. 11% uczniów nie powiedziałoby o tym nikomu. W możliwości „inne” uczniowie wpisali: „nie skarżę”, „nikomu”, „rodzicom, dyrektorze, wychowawcy”, „rodzicom, nikomu”, „koleżance”, „mojej przyjaciółce, mamie, pedagogowi i pani dyrektor”;
- ❖ 50% uczniów uważa, że problem przemocy w szkole można rozwiązać poprzez sprawiedliwe karanie winnych. 36% uczniów twierdzi, że można byłoby to rozwiązać poprzez spotkania z psychologiem lub pedagogiem. 24% uważa, że powinno się wyrzucać ze szkoły agresywnych uczniów. 20% badanych wskazuje na realizowanie zajęć sportowych, podczas których uczniowie mogliby rozładować emocje oraz 17% uważa, że należałoby zainstalować kamery na korytarzach. 15% wskazuje na nieodpowiadanie na zaczepki;
- ❖ łącznie 20%⁹ uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”;
- ❖ uczniowie otrzymywali wiadomości z obelgami (24%¹⁰) oraz zdarzało się, że udostępniano ich korespondencję osobom trzecim (34%¹¹).

⁹ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

¹⁰ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

¹¹ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

Rozdział V.

Analiza SWOT

SWOT to akronim angielskich słów: *strengths* (mocne strony), *weaknesses* (słabe strony), *opportunities* (szanse), *threats* (zagrożenia). W przypadku niniejszego Programu analiza SWOT posłuży jako próba zweryfikowania możliwości, a także ograniczeń – jakimi dysponuje Gmina Dukla.

Mocne strony:

- ❖ działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Dukla,
- ❖ funkcjonowanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dukli,
- ❖ działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dukli,
- ❖ znajomość środowiska społecznego poprzez diagnozowanie środowiska lokalnego,
- ❖ wykorzystanie narzędzia jakim jest procedura „Niebieskie Karty”,
- ❖ prowadzenie zajęć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży,
- ❖ kształcenie służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Słabe strony:

- ❖ zjawisko przemocy, które jest silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy,
- ❖ obciążenie emocjonalne osób pracujących z rodzinami uwikłanymi w przemoc, zwiększające prawdopodobieństwo wystąpienia wypalenia zawodowego,
- ❖ 20% badanych uczniów potwierdza, iż zna osoby, które doświadczają przemocy domowej, 24% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak,
- ❖ 43% badanych wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej oraz 22% nie jest pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi.

Szanse:

- ❖ minimalizowanie wpływu stereotypów dotyczących wychowania dzieci i młodzieży,
- ❖ poszerzenie wiedzy mieszkańców na temat przeciwdziałania przemocy domowej,
- ❖ zwiększenie realizacji działań profilaktycznych w placówkach oświatowych,
- ❖ możliwość kształcenia służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
- ❖ aktualne zmiany prawne wpływające na minimalizowanie występowania przemocy domowej.

Zagrożenia:

- ❖ brak reakcji sąsiadów, znajomych, bliskich osób na stosowanie przemocy domowej,
- ❖ strach, niepewność osób doświadczających przemocy domowej utrudniający współpracę z osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
- ❖ bezradność i bezsilność wśród osób pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- ❖ występujące uzależnienia (np. od alkoholu), które wpływają na występowanie przemocy domowej,
- ❖ pandemia, która spowodowała izolację społeczną, co mogło się przyczynić do zwiększenia występowania zjawiska przemocy domowej.

Rozdział VI.

Adresaci Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dukla na lata 2024 – 2030 skierowany jest do:

- ❖ społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- ❖ osób doznających przemocy domowej,
- ❖ osób stosujących przemoc domową,
- ❖ świadków przemocy domowej,
- ❖ służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Rozdział VII.

Realizatorzy Programu

Realizatorami Gminnego Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dukla na lata 2024 – 2030 są:

- ❖ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dukli,
- ❖ Komisariat Policji w Dukli,
- ❖ Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Dukla,
- ❖ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dukli,
- ❖ Placówki oświatowe:

- ❖ 1. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Głojskach,
- ❖ 2. Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Operacji Karpacko - Dukielskiej w Iwli,
- ❖ 3. Szkoła Podstawowa w Jasionce,
- ❖ 4. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łękach Dukielskich,
- ❖ 5. Szkoła Podstawowa w Tylawie,
- ❖ 6. Szkoła Podstawowa im. Marii i Michała Krukierków w Równem,
- ❖ 7. Szkoła Podstawowa w Wietrznie,
- ❖ 8. Szkoła Podstawowa w Dukli.
- ❖ 9. Liceum Ogólnokształcące w Dukli.
- ❖ 10. Przedszkole Gminne w Dukli.
- ❖ 11. Gminny Żłobek w Dukli.
- ❖ Służba zdrowia:
 - ❖ 1. VIVA Sp. z o.o. w Dukli,
 - ❖ 2. Przychodnia „Medicus-Dukla”,
 - ❖ 3. NZOZ Revita w Dukli,
 - ❖ 4. NZOZ PILNY-MED w Łękach Dukielskich,
 - ❖ 5. NZOZ VITA w Jasionce,
- ❖ Organizacje pozarządowe:
 - ❖ 1. Stowarzyszenie „Razem Lepiej”.

Rozdział VIII.

Cele i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dukla na lata 2024 – 2030

Głównym celem wyznaczonym w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dukla na lata 2024 – 2030 jest: zmniejszenie liczby przypadków przemocy domowej w Gminie Dukla poprzez poprawę efektywności działań przeciwdziałających przemocy domowej.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych.

1. Wsparcie i pomoc dla osób doświadczających przemocy domowej oraz zagrożonym przemocą domową

Kierunki działań	Wskaźniki	Termin
<ul style="list-style-type: none"> ❖ wdrożenie pracy socjalnej, ❖ tworzenie grup diagnostyczno-pomocowych, ❖ tworzenie i funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego, ❖ praca na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności z dziećmi, kobietami, osobami starszymi i niepełnosprawnymi, ❖ kierowanie osób, które doświadczyły przemocy domowej do grup wsparcia, ❖ realizowanie procedury „Niebieska Karta”, ❖ prowadzenie specjalistycznych porad. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ liczba założonych Kart w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ❖ liczba przeprowadzonych porad, ❖ liczba osób korzystająca z poradnictwa, ❖ liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, ❖ liczba działających grup wsparcia, ❖ liczba osób uczestnicząca w grupach wsparcia. 	2024 – 2030

2. Efektywne wpływanie na osoby stosujące przemoc domową

Kierunki działań	Wskaźniki	Termin
<ul style="list-style-type: none"> ❖ kierowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym oraz psychologiczno-terapeutycznym, ❖ monitorowanie osób stosujących przemoc po zakończonym udziale w programie korekcyjno-edukacyjnym, psychologiczno-terapeutycznym, ❖ opracowywanie i realizowanie programów edukacyjnych lub/i 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, psychologiczno-terapeutycznym, ❖ liczba osób które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny, psychologiczno-terapeutyczny, ❖ liczba programów edukacyjnych lub/i wspierających 	2024 – 2030

<p>wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny,</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc domową, ❖ kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dukli w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu. 	<p>realizowanych w gminach i powiatach,</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc domową, ❖ liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące, ❖ liczba osób skierowanych do GKRPA w Dukli. 	
--	--	--

3. Rozszerzenie inicjatyw mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej skierowanych do społeczności lokalnej

Kierunki działań	Wskaźniki	Termin
<ul style="list-style-type: none"> ❖ przeprowadzanie warsztatów i programów profilaktycznych w szkołach dla dzieci i młodzieży w celu zapobiegania przemocy domowej i cyberprzemocy, ❖ organizowanie działań profilaktycznych dla rodziców, osób starszych i niepełnosprawnych w celu przeciwdziałania przemocy domowej i cyberprzemocy, ❖ uczestnictwo w kampaniach dotyczących zapobiegania przemocy domowej, 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ liczba przeprowadzonych programów, warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, ❖ liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w programach, warsztatach profilaktycznych, ❖ liczba lokalnych placówek i instytucji rozpowszechniających materiały edukacyjno-informacyjne na temat przemocy domowej oraz cyberprzemocy, ❖ liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych, 	2024 – 2030

<ul style="list-style-type: none"> ❖ rozpowszechnianie informacji o instytucjach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej i cyberprzemocy za pośrednictwem ulotek, broszur, a także umieszczanie aktualnej listy miejsc udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej, ❖ wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom wolnym od przemocy np. zajęcia w świetlicy środowiskowej, imprezy sportowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ liczba przeprowadzonych kampanii, ❖ liczba zorganizowanych działań dla społeczności lokalnej, ❖ liczba osób biorąca udział w zorganizowanych działaniach. 	
---	---	--

4. Nawiązywanie współpracy między podmiotami zaangażowanymi w działania przeciwdziałające przemocy domowej

Kierunki działań	Wskaźniki	Termin
<ul style="list-style-type: none"> ❖ organizowanie współpracy między lokalnymi instytucjami i organizacjami w celu zwalczania przemocy domowej, ❖ regularne badanie rozmiaru i charakteru problemu przemocy domowej, potrzeb i zasobów w zwalczaniu przemocy domowej, ❖ przeprowadzanie ankiet wśród mieszkańców Gminy oraz dzieci i młodzieży, ❖ prowadzenie nowych działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących problemu przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ liczba podmiotów realizujących niniejszy Program, ❖ dane statystyczne zebrane od podmiotów realizujących zadania z niniejszego Programu, ❖ liczba oraz rodzaj wspólnie podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. 	2024 – 2030

domowej w ramach poradni prowadzonych przez różne instytucje wyznaniowe oraz do programów przygotowania do małżeństwa, ❖ zachęcenie stowarzyszeń, instytucji oraz różnych organizacji do współpracy w działaniach przeciwdziałania przemocy domowej.		
5. Rozwijanie umiejętności pracowników zajmujących się zapobieganiem przemocy domowej		
Kierunki działań	Wskaźniki	Termin
❖ udział w programach szkoleniowych, warsztatach i konferencjach dla pracowników zajmujących się zwalczaniem przemocy domowej.	❖ liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów dla służb pracujących w profilaktyce przemocy domowej, ❖ liczba służb pracujących w profilaktyce przemocy domowej biorąca udział w szkoleniach, warsztatach,	2024 – 2030

Rozdział IX.

Zakładane rezultaty

Przy realizacji zadań z niniejszego Programu planuje się osiągnąć następujące rezultaty:

- ❖ edukowanie społeczeństwa na temat przeciwdziałania przemocy domowej,
- ❖ rozszerzenie wiedzy dzieci i młodzieży o przemoc domową i cyberprzemoc,
- ❖ zwiększenie świadomości rodziców na temat przeciwdziałania przemocy domowej i cyberprzemocy,
- ❖ ulepszenie działań zapobiegawczych poprzez poszerzenie wiedzy służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej,

- ❖ wzmocnienie współpracy między podmiotami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej.

Rozdział X.

Finansowanie, realizowanie i monitorowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dukła na lata 2024 – 2030

Źródłem finansowania działań ujętych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dukła na lata 2024 – 2030 będą środki własne Gminy lub środki z zewnętrznych źródeł.

Program będzie stale monitorowany, co pozwoli na ocenę postępów w realizacji działań oraz skuteczności podejmowanych środków. Jeśli zajdzie taka potrzeba, zostaną podjęte działania korygujące.

Monitorowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dukła na lata 2024 – 2030 odbywać się będzie na podstawie osiągniętych wskaźników oraz rezultatów. W oparciu o dane dokonywana będzie ewaluacja Programu, która ma dostarczyć informacji czy zaplanowane cele są właściwie realizowane oraz jaka jest ich skuteczność i efektywność. Każdego roku do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dukli przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu. Koordynatorem Programu jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dukli.